

קוראים וחולמים

יאנוש קורצ'אק, התהילה, פרק שישי, עמ' 30-34
תרגום: אריה בוכנר

על יד הגדר, בפנית החצר על הגג הנמוך של מחסן הקרח, למד ולדק תורה מפי אולק, במשך הרבה שנים, ותמורת זאת קבל אולק ידיעות מפי ולדק על בית הספר והלמודים בו. כל עוד קראו בסריגין, הפל הלך למישרין. אבל כאשר לקחו ספר למוד: דקדוק או ספר לחשבון – רק אז הברר לולדק מה מעטות ידיעותיו ועד כמה הן פגומות.

- שם עצם עונה לשאלה: מי? מה? אם הדבר חי – מי? ואם דומם – מה?

- ובכן גם נפולאון הוא שם עצם?

- מובן, כי אפשר לראותו.

- הלא אי אפשר לראותו, כי הוא מת.

- נו כן, בתמונה.

- אבל בתמונה, הוא אינו חי על כן עונה לשאלה: מה?

ולדק מניע את כתפיו.

- האם גם "תהלה" היא שם עצם?

- את התהלה אפשר, או אי אפשר לראות?

- ומדוע עונה המלה "תהלה" לשאלה: מה? – הלא התהלה חיה?!

- התהלה, לא רק שהיא חיה אלא שהיא נאחית.

אולק רוצה להיות מנהיג מפרסם ודאי גם יהיה. לאולק יש גם דרך, המובילה אותו אל התהלה: צריך להסתכל בשמים, כאשר הם זרועים פוכבים, כי ביניהם יש פוכבים נופלים. צריך אז לכוון אל שעת נפילתו של פוכב ולהגיד מהר:

- אני רוצה להיות מפרסם.

וכך יהיה – הבקשה תתמלא.

אפשר לומר: אני רוצה להיות עשיר. אבל אולק אינו דואג לכסף.

- העשיר חי ומת – וננמר. אז האיש המפרסם – זה משהו שונה ואחר לגמרי.

ביום הראשון היו בספריה – חכו שעה שלמה עד שנקראו בשמותיהם; ולדק הבין אז, מה זה נקרא לערוך ציד על ספרים.

בבית הספר, הרי פרט לתלמידים אחדים, הנערים אף פעם לא דברו על ספרים. ועל מה שכתוב בספרים, דברו רק אז, כאשר המורה הזמין אל הלוח. וכאן משהו אחר לגמרי.

- האם זה ספר יפה? מה קראת? מה מספר בספר? אני מכיר אותו, או לא? לא קראתיו עדין. אנדה, ספור, שירים, ביוגרפיה. ספר קל או קשה; בכרך אחד או בשנים.

הנערים החליפו ולקחו ספרים לעצמם, לאחים, לאחיות ולהורים.

אולק הכיר כאן את כלם וכלם הכיר אותו. הוא נתן הוראות, נעץ לקחת, או לא לקחת איזה ספר.

- אתה חושב שהגברת (הספרינית) תתן לך שלושה ספרים? ומה ישאר לאחרים? את הספר הזה אל תשח, כי הסוף קרוע. הספר הזה מצחיק מאוד.

- זה מסע דמיוני. ספר זה טוב בשביל אביו.

יגאא קורצאק
اسرائيل تقرا كورتشاك

וְלֹדֶק בַּעֲצָמוֹ לֹא הָיָה מִתְמַצָּא כָּאֵן בְּכֻלָּל.

אוֹלֶק הָגִישׁ אֶת הַפֶּתֶק הַחֲתוּם עַל יְדֵי מְנַהֵל הַבֵּית.

- בְּבִקְשָׁה, גְּבֻרָת, זֶהוּ נֶעַר חֲדָשׁ.

וְלֹדֶק עָשָׂה תְּנוּעָה בְּלִתי זְרִיזָה בְּרִגְלָיו – רָצָה לְקוֹד קֶדֶה – וְנִדְחָף מִכָּל הַצְדָּדִים, כִּי צָר הָיָה
הַמָּקוֹם.

הַגְּבֻרָת לְקַחָה אֶת הַפֶּתֶק וְרָשָׁמָה אֶת הַקּוֹרָא הַחֲדָשׁ.

- וְיֵשׁ לָךְ עֲשָׂרָה גְּרוּשִׁים?

- אֵין לִי, גְּבֻרָתִי.

- תִּבְיֵא בְּשָׁבוּעַ הַבָּא.

- טוֹב, גְּבֻרָתִי.

וְלֹדֶק הִתְעַצֵּב.

- וּמָה יְהִיָּה אִם אִמָּא לֹא תִרְצָה לָתֵת עֲשָׂרָה גְּרוּשִׁים? – שָׁאַל בְּלִכְתָּם בְּדֶרֶךְ הַבֵּיתָה.

- לֹא נוֹרָא. הַסִּפְרָנִית הוֹאֵת אֵינָה דוֹרְשֶׁת. לְשִׁנְיָה אֵל תִּגַּשׁ, כָּל שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מִמֶּנָּה. אֲבָל זֶה רַק
מִדְּבָרָת, אֲבָל הִיא טוֹבָה. וּמִלְבָּד זֹאת, אִם אַתָּה בָּחוּר הַגּוֹן – אֵלֶּיָּה לָךְ.

לְאוֹלֶק מִשְׁרָה בְּחִנוּת לְמַכְשִׁירֵי כְּתִיבָה, וְהוּא מִשְׁתַּכֵּר שְׂשָׁה רוֹבְלִים לְחֲדָשׁ.

- אֵל תִּפְחָד, גַּם בְּשִׁבְלֶךְ אִמָּצָא מְקוֹם עֲבוּדָה. כְּאֲשֶׁר אֶצְלִיחַ לְהִתְקַבֵּל לַחֲנוּת הַסִּפְרִים, אֲוִתֵּר עַל
מְקוֹם עֲבוּדָתִי וְאַתָּה תִּפְגֵּס בְּמִקְוָמִי.

בְּאוֹתוֹ עָרַב הַכָּל קָרָאוּ בְּבֵית: אֲבָא, אִמָּא וְוִלְדֶק. וּמִנֵּיָּה הִרְאָתָה לְוִיָּצֶק וּלְפִחְלָקָה תְּמוּנוֹת שְׂבִסְפֵר
וּלְהַסְבֵּרָת כָּל תְּמוּנָה בְּדֶתָה אֵיזָה סִפּוּר.

- שְׁמִרִי לֹא לְלֻכְלֻךְ וְלֹא לְקָרֵעַ – הִזְהִיר וְלֹדֶק. וְהָעָרַב מִהֵרָ לַעֲבֹר, מֵאֲשֶׁר כָּל הָעָרָבִים הַקּוֹדְמִים.